

TISKOVÁ ZPRÁVA

26.3. 2021 - Kulatý stůl SKAV a EDUin: Jak ošetřit duševní zdraví dětí v době covidu?

Neřešme známky, investice do vztahů se nám mnohonásobně vrátí

Hosté březnového Kulatého stolu SKAV a EDUin se shodli, že je potřeba upozadit nárok na výkon a více než kdy jindy upřít pozornost na wellbeing a duševní zdraví. Nejen dětí, ale i dospělých. Cílem není jen to, aby se vzdělávací systém vrátil co nejdříve do normálu, ale aby byl dlouhodobě kvalitní a přinášel výsledky.

Podle České školní inspekce se zhruba 50.000 žáků neúčastní on-line výuky. *“U dětí, které pocházejí z toxického prostředí, pozorujeme apatii, hlubokou depresi, situace začíná v rodinách eskalovat a je závažná,”* sdělila Petra Wünschová (Centrum Locika). Ale i u těch, které jsou se školou v kontaktu, je patrný zhoršující se stav duševního zdraví.

Přitom škola by mohla být místem, které jim pomůže tuto situaci zvládnout. Některé školy se této role ujaly s úspěchem a navázaly na dobře vybudované základy, jiné se potýkají s problémy. Často se jedná o ty, které nefungovaly tak, jak mají, již před pandemií. Dlouhodobě nedostatečná pozornost péči o duševní zdraví a wellbeing (nejen) dětí se tak dostala na světlo. *“Téma vnímáme jako krizové a neskončí s návratem dětí do škol. První dny budou těžké nejen pro děti, ale i pro učitele,”* uvědomuje si závažnost situace Jaromír Beran (MŠMT).

Jaká je role učitelů v péči o duševní zdraví žáků?

“Je potřeba komunikovat ve sborovnách, že známky nejsou nejdůležitější, a akcentovat téma obnovy třídnických vztahů a funkčního kolektivu. Věnovat se tomu, jak na tom děti jsou,” vyzval pedagogy Jaromír Beran.

Podle Lenky Felcmanové (ČOSIV) je nutné znovu vytvořit pocit bezpečí. *“Role učitelů jako těch, kdo tráví čas s dětmi, je klíčová. Mohou proměnit jejich životy, ale neměli by na to být sami.”* *“Pojďme u ředitelů podporovat takové kompetence, aby uměli pomáhat pedagogům. A zajistíme také systémové financování podpůrných profesí ve školách,”* apeluje.

“Učitelé by měli mít čas na sobě pracovat – teprve když ovládají principy seberegulace, snáze je dětem předají,” souhlasila Petra Wünschová, že bez duševní pohody a wellbeingu pedagogů nemohou být v pořádku ani děti.

V dlouhodobém horizontu je nutné se soustředit na systémové změny. *“Pozornost se dosud věnovala tlaku na výkon, méně na komunikaci. Učíme děti pracovat s chybou, ale dostávat zpětnou vazbu se musí naučit i pedagogové. Chce to čas, nejde to ze dne na den, je to o celospolečenské změně myšlení,”* myslí si Veronika Šporclová (FF UK).

Zapojme rodiče, pokud je to možné

“Mám ráda, když škola řekne rodičům: jsme partneři, ukažte nám, co dítě umí a potřebuje, a my vás naučíme, co umíme my. Společně vedeme dítě k úspěchu,” neopomíná roli rodičů Věra Huzinec Číková (PPP Plzeň).

Ovšem ne vždy je rodina funkční: *“Lidé jsou v domácnostech ve vztazích, které nebyly funkční ještě před pandemií,”* připomněl Petr Winkler (Národní ústav duševního zdraví) s tím, že během pandemie došlo až k trojnásobnému nárůstu depresí a sebevražd. Petra Wünschová zdůraznila nutnost práce s těmi nejzranitelnějšími dětmi, které jsou vystaveny domácímu násilí. Představila [mezinárodní signál](#), gesto, jak na obrazovce poprosit o pomoc, když se agresor zrovna nedívá.

Co můžeme udělat hned?

Panelisté se shodli, že je důležité v rámci on-line výuky vymezit prostor pro sdílení témat jiných než výukových, třídnická hodina nemá být o tom *“mít papíry v pořádku”*. Některé děti se ovšem necítí komfortně, když mají mluvit o svých pocitech před spolužáky. Učitelé by měli nabízet individuální konzultace a to, za splnění protiepidemiologických podmínek, i ve formě osobního setkání, které je nenahraditelné.

Pozitivem je, že se děti na návrat do škol těší. Pokud se učitelům podaří toto podchytit a zejména v začátku upozadit učivo a nesnažit se dohánět zameškané, pak budou děti motivovanější, budou se učit lépe a s nadšením. Navíc: *“Není pravda, že se v této době nic neučíme. Učíme se více, než nám předepsaly osnovy,”* upozornila Wünschová.

A hlavně s dětmi mluvme!

Děti si samy dokážou říct, co potřebují, co se jim daří a co je těší. *“Učitelé potřebují uklidnit, že není potřeba žádných speciálních technik,”* vzkazuje Věra Huzinec Číková pedagogům. *“Nejde o nic sofistikovaného, stačí základní rovina komunikace a zájmu o druhého,”* shrnul Milan Kotík (SKAV), moderátor diskuze.

Debatu sledovalo živě více než 110 diváků. Záznam z debaty naleznete na [YouTube SKAV](#).

###

Kontakt

SKAV: Mgr. Silvie Pýchová, +420 607 123 568, silvie.pychova@skav.cz

Sledujte aktuální informace o [SKAV](#) i na Facebooku.

Kulatý stůl SKAV a EDUin

[Kulaté stoly](#) jsou veřejná diskuzní setkání pořádaná SKAV, z. s. a obecně prospěšnou organizací EDUin. Základní ideou a zároveň jejich hlavní funkcí je vytvořit místo pro otevřenou diskusi na aktuální témata vzdělávací politiky, naléhavé problémy rozvoje českého i zahraničního vzdělávání a školství a možnosti jejich řešení. Účastnické spektrum tvoří nejen učitelé, ředitelé, pedagogičtí odborníci či všeobecná veřejnost, ale i pracovníci MŠMT, krajů a zástupci médií. Setkání probíhají pravidelně 1x měsíčně, většinou ve čtvrtek. Kulaté stoly jsou realizovány za finanční podpory od Nadace České spořitelny.

O Stálé konferenci asociací ve vzdělávání, z. s. (SKAV)

[SKAV](#) je zastřešující platforma organizací, které usilují o progresivní změny ve vzdělávání. Je moderátorem smysluplné diskuze a advokátem klíčových témat. Centrem zájmu členů jsou co nejlepší podmínky pro učení žáků a co nejlepší vztahy mezi žáky a učiteli. Věříme, že smyslem vzdělávání je, aby každý mohl rozvíjet svůj potenciál, najít své místo ve společnosti a prožít spokojený život.

O EDUin

[EDUin](#) je obecně prospěšná společnost založená roku 2010 Tomášem Feřtkem, Zdeňkem Slejškou a Lucií Slejškovou. Posláním společnosti je dlouhodobě a systematicky informovat veřejnost a média o proměnách světa vzdělávání a vzdělávací politiky, propojovat odbornou a širokou veřejnost a kultivovat debatu o těchto tématech ve veřejném prostoru.

Přehled panelistů Kulatého stolu ze dne 25.3.2021

- **Jaromír Beran**, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)
- **Věra Huzinec Číková**, Pedagogicko-psychologická poradna Plzeň (PPP Plzeň)
- **Lenka Felcmanová**, Partnerství 2030+ a ČOSIV
- **Veronika Šporclová**, FF UK, katedra psychologie
- **Petr Winkler**, Národní ústav duševního zdraví (NÚDZ)
- **Petra Wünschová**, Centrum Locika
- **Moderátor: Milan Kotík**, SKAV

Doporučené publikace a weby:

- [Doporučení k distanční výuce a duševnímu zdraví](#) (MŠMT)
- [Všech pět pohromadě](#) (NÚDZ)
- [Opatruj se](#) (NÚDZ)
- [Návrat dětí do škol](#) (PPP Plzeň)
- [Těšíme se do školy](#) (Partnerství pro vzdělávání 2030+)
- [Nevypusť duši](#)
- www.podporainkluze.cz (ČOSIV)